

12
104

BARCELONA.

ANY 1841.

**LAMENTOS DEL HERMANO BUÑOL,
LLECH DEL PARE ARCANGEL:**

DIVENDRES 13 DE MAIG.

Carissims germans meus, la pau del Senyor, sana llibertat, PROGRES Y AUMEN DE NOSTRAS FÁBRICAS E INDUSTRIA, valor y unió per conservar y sostenir tan estimables dons siguia ab vosaltres y ab mi. Amen.

Me lamento estimat auditori, de la grave y enojosa malaltia que te aijasat y estirat en lo llit, á mon

mestre y amo lo elocuent Pare Arcangel per la pena y dolor li ha causat lo *Rectó de Santa Creu*, impedinli la circulació y us de la paraula, lo mateix com ha privat á lo ministre de la Hisienda la circulació de la moneda, sens que lo fervoros zél per predicarvos de mon amo y mestre, puga aplanar ni pasar per alt cap dels articles de la Lley de llibertat de imprenta sens fer abans lo deposit de mil sinch cents duros que la dita prevé, de la mateixa manera que lo dit ministre ab tot y son nas de lloro, inmens patriotisme y grossa provisió de figas panchonas (de aquellas de antany), no pot apagar la fam y tapar la boca de tan *soldat, viuda, aduane, monga y frare*, com fets unas cubertas de *flosantorum* rosegadas de ratas, caminem per eixos pobles y ciutats de Espanya; sens que Deu nostre senyor li envihi un pronunciament de nubols en que apartantse eixos de son ordre natural (encara que no siga mes que per escarnirnos un poquet) en lloch de plourer com fins ara han fet, aigua, neu ó pedra, ploguian plata y or ab tanta abundancia, que sen arribian á umplir los *escobencs* del nas de S. E.

Me lamento, oyens meus, de la amargura, descontent y varino que lo escrit de mon amo y mestre ha ocasionat al toleran y manso *amant del ordre y de la llibertat*, qui manifesta volerla sols per escriure lo que ell pensa y li acomoda, y al *enemich dels perturbadors del ordre*, qui voldria perturbar los drets de son proxim. Per lo Ribot de San Joseph, y per lo glorios San SENON! En veritat me lamento de la aflicció y condol ne auran tingute eixas dos puras criaturas al veurer que sas plagarias y charinolas se han desvanescut com lo fum devant lo august magisteri de la Lley, y que en va han intentat fer compareixer á

mon Pare Arcangel devant lo Jurat: ¿Angelets de Deu que habeu gastat escupina sens profit, no sabiau, animas de canti, que *brams d'asa no pujan al cel?*

Me lamento de que hi hagia homes liberals, tan obsecats en sa opinió política que tinguian á mal el que es diguia al poble sencill y treballador las veritats, y que es procuria ferli entendre que son ben estar y bon viurer consisteix en respetar y cumplir las ordres que amanen del govern legalmen constituit, y que lo *clavataire* será mol bo per fer claus, y lo *sabater* per fer sabatas; pero que ni un ni altre valen una pisia per fer ni dictar lleis que facian la felicitat de la nació, que es lo que mes interesa á tot bon español amante de sa patria y de sa Constitució; pues de la una cosa á la altre hi va una diferencia tan gran, com la de la opulenta taula del ministre nas de llo, ò la de una monja de las que captan á las portas de las *cuarantahoras*.

Me lamento, estimats germans, de la vida perdurable de las obras dels portals de Mar de la present ciutat de Barcelona, las quals son mes llargas que la persona del veridich Mendizabal, que la divinitat de Argüelles, que lo patriotisme de Olózaga, que la constancia de alguns diputats se deyan trinitaris, y per fi que no ha estat la elecció de la regencia, la cual nos ha dat Deu nostre Senyor única en la persona de lo valent soldat lo general Espartero, y Deu fasia que dit bon Español se recordia que los oficials de tropa, empleats, cesans, viudas, monjas y frares som ciutadans y ciutadanas, españoles y españolas, de carn y osus, que tenim ventre y boca, y que per consequent tenim que menjar per poder viurer. Y tornant á las sobraditas portas del espresat portal de mar, me lamento de sa du-

ració per lo fatal estat en que tenen á la plaza de Palacio y platcha immediata, ya per las repetidas vegadas en que atravesanlas la pols eterna que continuamen las bloqueja me ha tapat los ulls aixis com lo fum de la escudella (que no se si era de arros y fideus, ó figas panchonas) va tapar las orellas del ministre nas de lloro, cuant los dotse famulenchs y desventurats oficials del regimen de Mallorca li anaren á demanar los fes lo favor de convidarlos á dinar; pero si be es veritat que la pols li permet á un seguir andevan, no susoeix aixis cuant ha plogut; allavors si que ya que veurer germans meus, ni lo lago de Nasaret, ni los esquerosos estanys que quedaren sobre las malvadas ciutats de *Sodoma* y *Gomorra*, cuan Deu nostre senyor en castich de sas culpas las feu enfonsar, poden compararse ab la inmensa basa de fanch y aigua en que queda convertit un dels citis mes frequentats de Barcelona: posats en ell tots som *crancs*, y lo atrevit que vol ser *galgo*, se queda cuan menos seu pensa enfangat fins als junolls, sens poder anar davant ni an darrera, sens poder fer altre cosa que quedarse com en *Met de la Seu*, ab la boca oberta, de la mateixa manera que se troba lo ministre *Quimet* enfangat en sa poltrona sens diners ni barcus, y rodejat de un mar inmens de llagrimas y sospirs que ploran y exalan plens de fam y miseria los malaventurats membres que componen lo cos de *marina*. Pero entre mos lamentos me sonriu la dolsa confiansa de que nostra liberal Municipalitat que tan se afana y descrisme en procurar lo be y profit de sos comitens, no deixara de atendre á lo mol que patim los tristos á qui lo nostre treball ó afers nos obligan á entrar y sortir repetidas voltas en un mateix dia los mencionats portals, donant una for-

ta empena á sas obras, á fi y afecta de que cuant antes las poguem atravesar, sens risch ni perill de perdre la vista ó de quedarnos alguna vegada convertits en garipaus ó granotas.

Y com de dest que baix surtir del convent me guanyo la vida pescant y tiran lo art, no es estrany que me lamentia tambe del abandono en que está lo port de la present ciutat, lo cual se va umplin de fanch ab tanta manera, com lo ministre Badella (en castellá Bacerra) á umplert de cesantias y jubilacions á la magistratura española, y que ab quexia de la manudencia y poca claror de la llinerna, tan petita y de tans pocs llums, com los de alguns diputats á Cors que jo me se y me callo (pues no buy fer tornar roig á ningú). Es en veritat ben doloros veurer tan descuidat un dels mes frecuentats port de España y de una capital tan mercantil y manufacturera, majorment cuan los drets que per sa obra se recaudan, si se aplicasen esclusivament al objecte perque foren creats, ni auria fins per fer lo moll de plata (ey! sempre que no y hagues mans brutas ú allo de qui maneja lo oli als dits sen unta.) Aquí un humil Llec implora tambe la atencio y benevolencia de la dita Escma. Municipalitat y de la lltre. Junta de comers, pera que atenguia á tan interesan objecte, y tu, ó port de Barcelona, reb eixa patita finesa de ton amic y company lo hermano Buñol, en paga y agrehiment de las muchas vegadas que tas aguas li han proporcionat pops, gambas y llobarros.

Me lamento per fi, carissims y amats oyens meus, de que habent espulsat de entre nosaltres la canalla carlista, y tenin asegurada nostra Constitucio y llibertat, no estiguem ya units com á germans; espulsem-

nos dons ya de una vegada per sempre, eix influjo estranger que nos acarreat nostras disencions intestinas; hora es ya de que governem nostra casa per nosaltres mateixos, renaxia en nostres cors aquell noble orgull que feya brincar los dels nostres inclits abis cuant, plens de espanyolisme y valentia, batian al vent la bandera espanyola en tots los estrells del orbe conegut, bórriansa ya de nostres escrits y no pronunciabant may mes las nostras bocas los noms de *exaltats*, *madus*, *republicans* ni *carlistas*; acabianse per sempre eixos bandos y partits que nos aniquilan y destrueixen. Sacudim y espulsem de nostra societat eixos pocs centenars de espanyols impurs y ambiciosos venuts al or estranger, qual única ocupasio en nostre pais es la de destruir vostre *comers*, *fábricas é industria*, fomentan y fermentant los bandos que desgraciadament nos dividexen; formem doncs una sola societat, una sola familia, un sol partit, el partit de nostra mare Patria, sigam dons sos verdades y leals fills, sigam tots espanyols, y dintre de poc tems tornarà á ocupar la nostra Nacio lo rango qui li correspon entre las demes de Europa. Aqueixos y no altres son oyens meus los sentiments desitgs de vostre compatriota lo *Hermano Buñol*, y de son mestre lo *Pare Arcangel*, perque tal cosa alcansem, preguem tots los dias á Deu nostre Senyors, per tan san si habem determinat renovar lo meu amo sos sermons, y jo encaraque humill llech mos consells, be sabem los treballs que nos esperan y que tindrem que abernuslas, y batallar ab la intolerancia dels uns, ab la ambicio dels altres, y am la hipocresia de no pocs, als quals lo que mes anujia y envenena, es que y hagia qui tracta de dirvos en vostre llenguatge, y de fervos entendre que molts vega-

das se ha jugat ab vosaltres com ab una pilota, fenvus anar de *bot* y de *rebot*, segons á convingut al interès y profit del que vos ha fet moura; per això aus diuen que lo *Pare Arcangel es un paperot servil y alarman* que ataca lo que mes aman y veneran los liberals, y á lo mes sagrat de la Nació. Embusteros! ¿perque no diuen altre tan del Huracán y altres periodics de Madrid, (que per gus voldria que llegisiu) als quals continuament estan posant la *sabata en son peu* als ministres, y altres estufats de casacas ab anticuelas, sens que ni uns ni altres se atrevesquian á contestarls? ¿Sabeu per que? perque aquells papers surten en Madrid, perque no es facil que arribian en vostres mans, *gen de jornal y semanada*, pues tambe parlu ab vosaltres, y finalment, perque aquells parlan en castellá y ab un estil mes alevat que lo vostre y que lo meu. Deu nostre senyor nos donguia á tots salut, pau, llibertat, bon govern y pesetas. Ament.

CONTINUA LA HISTORIA DE CATALUÑA.

Hibero, morí de malaltia natural á los 37 anys de son reinat, y lo socceí en son regne ó señorío son fill *Jubala* á qui tambe nomenaren *Jubelda* ó *Yubelda*, lo cual fou lo tercer Rey de España, y res mes nos ofereix de notable son reinat, que lo haber aumentat los estudis de religió y teologia de aquell tems, contribuint en gran manera á que los homes se aficionasen ab ells: y morí á los 60 y tans anys de son government.

Mort *Jubala*, lo heredá *Brigo* qui fou un Rey mol valent, de gran cort, y mol ambisios de adquirir fama immortal, y fundá moltas y mol grans poblacions, contansa entre ellas *Lercahosa*, en los marges del Ebro, la que vuy dia conaxem per *Tortosa*, y tambe *Ylerda* (*Lleida*), la que fou capital dels pobles *Ylergetes* que son los que ara nomenem *urgellessos*. No conten lo Rey *Brigo* de las moltas fundacions de vilas y ciutats que habia fet en terra ferma, enviá per mar molta de sa gent dels quals uns poblaren la isla de Irlanda, en lo mar Océano septentrional, altres arribaren en Italia, y en Toscana, fundaran y poblaran á Bigas (*Braciano*), y altres pasaran al *Asia menor* ahont fundaren mols pobles als que nomenaren *Brigios*.

Tambe fou *Brigio* lo primer que en Espanya comensá á usar *Escut de armas* ó insignias, en son Escut adarga ó paves, quals armas consistian en un castell, y que per aixó, y per haber fundat la ciutat de Burgos, capital de Castilla, dita ciutat y regne usent per armas ó insigne un castell. Ab gran condol y sentiment de tota la España pasá lo Rey *Brigo* á la eternitat als 52 anys de son reinat.

Tago reiná despues de la mort de *Brigo*, per espay de 30 y tans anys, y enviá molta de sa gent á poblar la *Albania*, *Libia*, *Africa*, *Fenisia* y *Siria*.

(Se continuará.)